

UCHWAŁA Nr 383 RADY MINISTRÓW

z dnia 7 grudnia 1966 r.

w sprawie zasad organizacji i funkcjonowania zjednoczeń przemysłowych.

W celu rozwinięcia zasad uchwały nr 128 Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 1958 r. w sprawie zmian struktury organizacyjnej państwowego przemysłu kluczowego oraz na podstawie art. 9 i 25 dekretu z dnia 26 października 1950 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 13, poz. 111) Rada Ministrów uchwala, co następuje:

I. Ogólne zasady organizacji zjednoczeń.

§ 1. Celem nowych zasad organizacji i funkcjonowania zjednoczeń jest:

- 1) zwiększenie udziału zjednoczeń w opracowywaniu narodowych planów gospodarczych i zaspokajaniu potrzeb społecznych;
- 2) oparcie zarządzania zjednoczeniami i przedsiębiorstwami przede wszystkim na kryteriach ekonomicznych oraz na możliwie stałych zasadach działania i syntetycznych miernikach oceny, dla stworzenia warunków umożliwiających uzyskanie najlepszych wyników ekonomicznych;
- 3) przestawienie organów naczelnych i centralnych, w możliwie szerokim zakresie, z bezpośredniego, administracyjnego zarządzania, na oddziaływanie na zjednoczenia i przedsiębiorstwa za pomocą metod i instrumentów ekonomicznych.

§ 2. 1. Podstawową formą grupowania przedsiębiorstw przemysłowych w organizacje gospodarcze jest zjednoczenie, posiadające osobowość prawną i działające na zasadach rozrachunku gospodarczego, obejmujące przedsiębiorstwa jednej lub kilku pokrewnych branż. Przedsiębiorstwa zgrupowane w zjednoczeniu działają w ramach ustalonego przedmiotu działania (profilu produkcyjnego) na zasadach rozrachunku gospodarczego i posiadają osobowość prawną. Ogólną zasadą przynależności przedsiębiorstw do określonego zjednoczenia są występujące pomiędzy nimi więzy techniczne i ekonomiczne oraz zastosowanie form organizacyjnych, zapewniających efektywną gospodarkę.

2. Przyjęcie zasady grupowania w zjednoczeniu przedsiębiorstw tej samej branży lub branż pokrewnych nie ogranicza stosowania również innych, ekonomicznie celowych kryteriów grupowania.

3. W skład zjednoczenia wchodzi ponadto: branżowe przedsiębiorstwo obrotu towarowego (zbytu) oraz inne jednostki organizacyjne wykonujące określone zadania gospodarcze, naukowo-badawcze lub usługowe na rzecz lub w imieniu zjednoczenia.

4. W skład zjednoczenia wchodzi centrala zjednoczenia jako organ wykonawczy naczelnego dyrektora zjednoczenia. W wypadkach gospodarczo uzasadnionych w skład zjednoczenia mogą również wchodzić zakłady działające na zasadach wewnętrznego rozrachunku gospodarczego, nie posiadające osobowości prawnej.

5. Organizacja zjednoczenia powinna być dostosowana do specyfiki branżowej, a w szczególności do charakteru powiązań techniczno-ekonomicznych pomiędzy przedsiębiorstwami, do wielkości i liczby przedsiębiorstw zjednoczenia oraz do wprowadzonej w danym zjednoczeniu metody zarządzania. Jednym z ważnych kryteriów wyboru formy organizacyjnej i metody zarządzania powinien być charakter produkcji zjednoczenia, a zwłaszcza jej przeznaczenie na cele rynkowe bądź inwestycyjne.

§ 3. 1. Zjednoczenia działają z reguły w skali ogólno-krajowej.

2. Branża przemysłowa o niewielkiej liczbie zakładów (przedsiębiorstw) oraz o wąskim profilu produkcyjnym może być zorganizowana w formie przedsiębiorstwa wielozakładowego, o pełnych uprawnieniach zjednoczenia („zjednoczone zakłady”). W przedsiębiorstwach tego typu poszczególne zakłady nie posiadają osobowości prawnej, a zakres ich uprawnień zależy od rodzaju ich działalności i organizacji przedsiębiorstwa.

3. Przedsiębiorstwo przemysłowe wielobranżowe, o dużym znaczeniu dla gospodarki narodowej, może w uzasadnionych wypadkach uzyskać pełne uprawnienia zjednoczenia i podlegać bezpośrednio ministrowi.

4. W celu lepszego wykorzystania środków produkcji, zwłaszcza przez koncentrację, specjalizację i efektywną kooperację produkcji, należy dążyć do zorganizowania większych, wielozakładowych przedsiębiorstw branżowych lub posiadających formę kombinatu, a także terenowych filii (oddziałów) tych przedsiębiorstw.

§ 4. 1. W branżach o dużej liczbie przedsiębiorstw, o wyraźnej koncentracji terytorialnej mogą być tworzone zjednoczenia terytorialno-branżowe, działające na terenie jednego lub kilku województw.

2. W razie utworzenia większej liczby zjednoczeń terytorialno-branżowych, może być w wyjątkowych, uzasadnionych wypadkach utworzona organizacja gospodarcza zrzeszająca te zjednoczenia w trybie i na zasadach określonych w uchwałach dla zjednoczeń ogólnobranżowych, w formie ogólnokrajowego zjednoczenia określonego przemysłu. Szczegółowe zasady organizacji i funkcjonowania takiego zjednoczenia ustala jego statut.

3. Do ogólnokrajowego zjednoczenia przemysłu odnoszą się odpowiednio przepisy uchwały dotyczące organizacji i funkcjonowania zjednoczeń ogólnobranżowych.

5. 1. Podstawowym zadaniem zjednoczenia jest prowadzenie polityki gospodarczej i technicznej w skali całej branży (branż) przez stworzenie warunków zapewniających postęp ekonomiczny i techniczny, a zwłaszcza coraz pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych i szybkie wprowadzenie w życie osiągnięć nowej techniki i efektywnej organizacji produkcji.

2. Zjednoczenia powinny usuwać przeszkody hamujące inicjatywę i operatywność przedsiębiorstw w wykorzystaniu rezerw produkcyjnych, w rozwoju techniki i polepszaniu wyników ekonomicznych.

3. W miarę podnoszenia się poziomu organizacyjnego przedsiębiorstw należy ograniczać zakres ustalanych dla przedsiębiorstwa dyrektywnych wskaźników, wydawanych zarządzeń i instrukcji, zastępując je niezbędnymi zaleceniami, fachową poradą i pomocą oraz stosując w coraz szerszym zakresie instrumenty ekonomiczne i bodźce zainteresowania materialnego.

4. W związku z rozszerzeniem uprawnień zjednoczeń należy ograniczyć operatywne funkcje ministerstw oraz innych naczelnych i centralnych organów administracji państwowej na rzecz funkcji koordynacyjno-analitycznych oraz doskonalić instrumenty ekonomicznego oddziaływania na zjednoczenia i przedsiębiorstwa.

5. Decyzje i polecenia mogą być wydawane przedsiębiorstwom wyłącznie przez naczelnego dyrektora zjednoczenia lub w jego imieniu przez osoby przez niego upoważnione.

§ 6. 1. Opierając się na wskaźnikach, wynikających z narodowego planu gospodarczego i wytycznych ministra, naczelną dyrektora zjednoczenia ustala kierunki działalności gospodarczej w branży, kieruje realizacją polityki gospodarczej oraz koordynuje działalność przedsiębiorstw w celu możliwie pełnego zaspokojenia potrzeb społecznych i osiągnięcia optymalnych efektów ekonomicznych.

2. Zjednoczenie powinno być w miarę potrzeby zapraszane do udziału w rozpatrywaniu przez organy administracji państwowej i organizacje gospodarcze spraw wywierających bezpośredni i istotny wpływ na działalność branży reprezentowanej przez zjednoczenie.

§ 7. 1. Organizację i zasady działania zjednoczenia określa jego statut, nadany przez właściwego ministra i zatwierdzony przez Prezesa Rady Ministrów. Postanowienia statutu regulujące stosunki zjednoczenia z innymi jednostkami organizacyjnymi w zakresie określonym w ust. 2 obowiązują te jednostki w stosunkach ze zjednoczeniem.

2. Statut zjednoczenia określa nazwę i siedzibę zjednoczenia, przedsiębiorstwa zgrupowane oraz inne podporządkowane jednostki organizacyjne zjednoczenia, zakres i sposób działania zjednoczenia, zakres praw i obowiązków zgrupowanych przedsiębiorstw wobec zjednoczenia, inne niezbędne dane dotyczące organizacji i działalności zjednoczenia, zakres działania i uprawnień kolegium zjednoczenia

oraz zakres działania zjednoczenia jako zjednoczenia wiodącego.

Naczelną dyrektora zjednoczenia.

§ 8. 1. Na czele zjednoczenia stoi naczelną dyrektora, który kieruje zjednoczeniem stosownie do obowiązujących przepisów na zasadzie jednoosobowego kierownictwa, zgodnie z wytycznymi właściwego ministra. W sprawach zastrzeżonych do zakresu działania kolegium zjednoczenia naczelną dyrektora podejmuje decyzje po zasięgnięciu opinii kolegium oraz zgodnie z wiążącymi naczelnego dyrektora uchwałami kolegium zjednoczenia. Naczelną dyrektora wykonuje swoje funkcje przy pomocy zastępców i głównego księgowego. Zastępcy naczelnego dyrektora działają w ramach udzielonych przez niego upoważnień.

2. Naczelnego dyrektora zjednoczenia powołuje minister sprawujący nadzór nad zjednoczeniem. Naczelną dyrektora zjednoczenia podlega bezpośrednio ministrowi.

3. Zastępców naczelnego dyrektora zjednoczenia oraz głównego księgowego powołuje i odwołuje minister na wniosek naczelnego dyrektora zjednoczenia.

4. Naczelną dyrektora reprezentuje zjednoczenie na zewnątrz i występuje z wnioskami, projektami i opiniami wyrażającymi stanowisko zjednoczenia.

5. Podstawowym zadaniem naczelnego dyrektora jest stworzenie takich warunków ekonomicznych, a także podejmowanie takich decyzji planistycznych, organizacyjnych i koordynacyjnych, które zapewniają uzyskanie optymalnych efektów, a zwłaszcza realizację podstawowych zadań zjednoczenia wobec rynku i pozostałych odbiorców. Do naczelnego dyrektora należą w szczególności następujące uprawnienia i obowiązki:

- 1) podejmowanie decyzji przystosowujących działalność zjednoczenia do aktualnych potrzeb społecznych oraz mających na celu racjonalny podział pracy w zjednoczeniu;
- 2) ustalanie kierunków polityki technicznej i wytycznych organizacji produkcji, projektów programów rekonstrukcji organizacyjno-technicznej branży oraz innych przedsięwzięć, nie zastrzeżonych do decyzji ministra lub innych organów państwowych;
- 3) ustalanie metod planowania w zjednoczeniu, dostosowywanych do specyfiki i potrzeb branży, na podstawie ogólnych przepisów;
- 4) ustalanie projektów planów rocznych, wieloletnich i perspektywicznych zjednoczenia (jako całości);
- 5) ustalanie dla zgrupowanych przedsiębiorstw i innych jednostek organizacyjnych dyrektywnych wskaźników i norm finansowych oraz rozdział planowych zadań i środków; zatwierdzanie, w ramach uprawnień, projektów bilansów materiałowych i projektów planów rozdziału artykułów rozdzielanych oraz dokonywanie niezbędnych zmian w bilansach i planach;
- 6) zatwierdzanie danych wyjściowych i projektów wstępnych dla przedsięwzięć inwestycyjnych zjednoczenia, na zasadzie i w trybie obowiązujących przepisów;
- 7) nadzór nad przygotowaniem rekonstrukcji i budowy nowych obiektów oraz nad zorganizowaniem ich normalnej eksploatacji; kontrola kosztów inwestycji oraz wykorzystania środków przeznaczonych na inwestycje i rekonstrukcję;
- 8) ustalanie w porozumieniu z właściwymi organizacjami handlu wewnętrznego i innymi odbiorcami programów zbytu wyrobów zjednoczenia oraz zmian asortymentowych w planach zbytu;
- 9) ustalanie, wspólnie z przedsiębiorstwami handlu zagranicznego, projektów programów oraz planów eksportu i importu zjednoczenia, a także niezbędnych zmian asortymentowych w planach eksportu i importu;

- 10) prowadzenie polityki finansowej w zjednoczeniu oraz zatwierdzanie planu finansowego i rzeczowego centrali zjednoczenia, opracowanego na podstawie norm finansowych i wytycznych ustalonych przez właściwego ministra; ustalanie na tej podstawie wysokości wpłat przedsiębiorstw i innych jednostek organizacyjnych na utrzymanie centrali zjednoczenia;
- 11) ustalanie cen rozliczeniowych, cen fabrycznych i cen zbytu, a także ustalanie cen porównywalnych i normalnych cen przerobu w ramach przyznaných uprawnień;
- 12) prowadzenie, zgodnie z ogólnymi wytycznymi właściwych naczelných organów państwowych, polityki płac, zatrudnienia i kadr, a w szczególności celowej polityki wyznaczania zadań premiowych i podziału funduszy dla zapewnienia realizacji postępu technicznego, ekonomicznego i organizacyjnego;
- 13) dokonywanie, w razie potrzeby, przesunięć środków trwałych w obrębie zjednoczenia;
- 14) zatwierdzanie planów prac naukowo-badawczych zjednoczenia, planów działalności podporządkowanych jednostek organizacyjnych zaplecza naukowo-technicznego i wyznaczanie jednostek wiodących dla ważniejszych tematów naukowo-badawczych;
- 15) ustalanie, w ramach posiadanych uprawnień, branżowych norm; ustalanie branżowych kryteriów jakości wyrobów, na zasadach i w trybie określonym odrębnie, oraz kryteriów jakości artykułów importowanych; nadzór nad jakością wyrobów i realizacją udzielanych gwarancji; w uzasadnionych wypadkach — wstrzymywanie produkcji wyrobów niskiej jakości;
- 16) zatwierdzanie projektów ważniejszych konstrukcji, branżowych norm zużycia, norm ubytków naturalnych oraz ważniejszych nowych procesów technologicznych i receptur, norm uzysku itp. z wyjątkiem zastrzeżonych dla ministra lub innych organów państwowych;
- 17) ustalanie projektów planów zakupu licencji oraz planów wdrożenia i rozpowszechnienia ważniejszych wynalazków;
- 18) nadzór nad wprowadzaniem do dokumentacji technicznej nowych wyrobów norm branżowych i państwowych, norm zużycia materiałowego i innych obowiązujących dla danego rodzaju produkcji;
- 19) kontrola wykonania ustalonych dla przedsiębiorstw zadań i wykorzystania funduszy; kontrola przestrzegania wydanych zarządzeń oraz stosowania obowiązujących przepisów;
- 20) zarządzanie okresowych rewizji przedsiębiorstw i innych jednostek organizacyjnych zjednoczenia;
- 21) zatwierdzanie sprawozdań finansowych (bilansów) i analizy rocznej działalności przedsiębiorstw i innych jednostek organizacyjnych zjednoczenia, przedstawianie właściwemu ministrowi wniosków o zatwierdzenie bilansu całości zjednoczenia i odpowiedniej analizy kompleksowej;
- 22) podejmowanie decyzji wykonawczych w ramach uchwał komisji branżowej, powziętych stosownie do zawartych porozumień gospodarczych, oraz w związku z uchwałami branżowych komitetów doradczych przy przedsiębiorstwach handlu zagranicznego, powziętymi stosownie do zakresu ich uprawnień.

6. Naczelny dyrektor może przekazać niektóre swoje uprawnienia kierownikom jednostek organizacyjnych zjednoczenia lub dyrektorom zgrupowanych przedsiębiorstw.

§ 9. 1. W sprawach o istotnym znaczeniu przedsiębiorstwo ma prawo odwołać się od decyzji naczelnego dyrektora zjednoczenia do ministra sprawującego nadzór nad zjednoczeniem, przesyłając odpis odwołania naczelnemu dyrekto-

rowi. Odwołanie takie powinno być rozpatrzone najpóźniej w ciągu 30 dni od wniesienia.

2. W sprawach o istotnym znaczeniu naczelny dyrektor zjednoczenia ma prawo uchylecia, w trybie nadzoru, decyzji dyrektora przedsiębiorstwa (innej jednostki organizacyjnej), niezgodnej z obowiązującymi przepisami lub interesem zjednoczenia.

§ 10. 1. Dyrektora przedsiębiorstwa powołuje i odwołuje w imieniu ministra naczelny dyrektor zjednoczenia, po zasięgnięciu opinii prezydium rady robotniczej przedsiębiorstwa. Powoływanie dyrektorów przedsiębiorstw górniczych regulują osobne przepisy.

2. Zastępców dyrektora przedsiębiorstwa i głównego księgowego, a w uzasadnionych wypadkach i w przepisanim trybie także kierownika kontroli technicznej przedsiębiorstwa, powołuje naczelny dyrektor zjednoczenia na wniosek lub w porozumieniu z dyrektorem przedsiębiorstwa.

3. W razie odwołania dyrektora przedsiębiorstwa naczelny dyrektor zjednoczenia, z inicjatywy własnej lub na podstawie wytycznych ministra, może zlecić wykonywanie obowiązków dyrektora przedsiębiorstwa przez określony czas innej osobie.

Centrala zjednoczenia.

§ 11. Do zadań centrali zjednoczenia należy:

- 1) opracowywanie projektów i organizowanie prac mających na celu ustalenie prawidłowych programów i planów zjednoczenia oraz programów rozwoju branży jako całości; wprowadzenie odpowiedniego systemu informacji wewnętrznej i zewnętrznej;
- 2) organizowanie i koordynowanie prac związanych z działalnością zjednoczenia jako całości;
- 3) udzielanie pomocy przedsiębiorstwom w opracowaniu planów wieloletnich i rocznych oraz w przedsięwzięciach postępu technicznego i ekonomicznego;
- 4) przygotowywanie wytycznych i decyzji naczelnego dyrektora;
- 5) prowadzenie działalności gospodarczej i usługowej na rzecz lub w imieniu zgrupowanych przedsiębiorstw oraz innych jednostek organizacyjnych zjednoczenia w zakresie ustalonym w statucie;
- 6) wykonywanie czynności kontroli i rewizji zgrupowanych przedsiębiorstw oraz innych jednostek organizacyjnych zjednoczenia.

§ 12. 1. Regulamin organizacyjny centrali zjednoczenia ustala naczelny dyrektor zjednoczenia. W uzasadnionych wypadkach właściwy minister może wydać wytyczne w sprawie organizacji centrali nadzorowanych zjednoczeń.

2. W organizacji wewnętrznej centrali zjednoczenia obowiązuje następująca nomenklatura komórek organizacyjnych: 1) wydział — z naczelnikiem wydziału na czele, a w wypadkach uzasadnionych: 2) sekcja, wchodząca w skład wydziału, z kierownikiem sekcji na czele. W uzasadnionych wypadkach może być utworzone samodzielne stanowisko pracy, wyłączone z wydziału.

3. Pracownicy komórek organizacyjnych centrali nie mają uprawnień do wydawania poleceń służbowych przedsiębiorstwom zgrupowanym w zjednoczeniu.

4. Naczelny dyrektor zjednoczenia może upoważnić kierowników komórek organizacyjnych centrali do podejmowania z jego ramienia określonych decyzji.

§ 13. 1. Koszty utrzymania centrali pokrywane są ze środków pochodzących z wpłat przedsiębiorstw zgrupowanych w zjednoczeniu, obciążających ich koszty własne.

2. Środki przewidziane planem na utrzymanie centrali zjednoczeń gromadzone są przez centrale na specjalnych rachunkach bankowych.

3. Minister nadzorujący zjednoczenie ustala dla centrali zjednoczenia wytyczne dotyczące liczby zatrudnionych oraz osobowego i bezosobowego funduszu plac.

4. Zmiany w planie finansowym centrali zjednoczenia, powodujące zwiększenie ogólnej jego kwoty, liczby planowanego zatrudnienia pracowników lub kwot osobowego i bezosobowego funduszu plac, mogą następować jedynie za zgodą właściwego ministra.

5. Właściwi ministrowie mogą za zgodą Ministra Finansów, udzieloną w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Plac, upoważnić naczelnych dyrektorów określonych zjednoczeń do dokonywania we własnym zakresie zmian dotyczących zatrudnienia i kwot funduszu plac central zjednoczeń, w ramach limitu zatrudnienia i funduszu plac ustalonych dla zjednoczenia jako całości, w trybie ustalonym odrębnymi przepisami.

Kolegium zjednoczenia.

§ 14. 1. W zjednoczeniu tworzy się kolegium zjednoczenia. Statut zjednoczenia określa sprawy, w których kolegium działa z głosem stanowiącym, jak również sprawy, w których kolegium działa jako organ opiniodawczy i doradczy.

2. W skład kolegium wchodzi: naczelnny dyrektor zjednoczenia jako przewodniczący, zastępcy naczelnego dyrektora, główny księgowy zjednoczenia, dyrektorzy zgrupowanych przedsiębiorstw oraz kierownicy określonych w statucie jednostek organizacyjnych zjednoczenia.

3. Kolegium zjednoczenia ma obowiązek kierować się interesem zjednoczenia i branży jako całości, a w ramach podstawowych celów zjednoczenia — interesem poszczególnych przedsiębiorstw.

4. Uchwały stanowiące kolegium zawierają postanowienia określające wytyczne i kierunki działania dla naczelnego dyrektora zjednoczenia w sprawach o istotnym znaczeniu dla działalności poszczególnych przedsiębiorstw i dla zjednoczenia jako całości. Uchwały te są wiążące dla naczelnego dyrektora zjednoczenia.

5. Naczelnny dyrektor zjednoczenia ma prawo i obowiązek wstrzymać wykonanie stanowiącej uchwały kolegium, sprzecznej z celami ogólnobranżowymi, interesem ogólnospołecznym lub niezgodnej z obowiązującymi przepisami. W takich wypadkach naczelnny dyrektor zjednoczenia przedstawia ministrowi odpowiednią informację i powiadamia o tym kolegium.

6. W razie gdy w skład zjednoczenia wchodzi duża liczba jednostek organizacyjnych, kolegium może wyłonić ze swego składu prezydium. Przewodniczącym prezydium kolegium jest z urzędu naczelnny dyrektor. Co najmniej połowę składu osobowego prezydium powinni stanowić dyrektorzy przedsiębiorstw zgrupowanych w zjednoczeniu.

7. Prezydium podejmuje uchwały w pilnych sprawach, w okresach między sesjami kolegium, w zakresie ustalonym przez kolegium. Uchwały prezydium są podawane do zatwierdzającej wiadomości kolegium na jego najbliższym posiedzeniu.

8. W posiedzeniach kolegium i jego prezydium uczestniczy przedstawiciel właściwej instancji związku zawodowego.

9. W posiedzeniach kolegium i jego prezydium mogą również uczestniczyć z głosem doradczym przedstawiciele głównych odbiorców wyrobów zjednoczenia i przedstawiciele głównych dostawców, przedstawiciele zainteresowanych przedsiębiorstw handlu zagranicznego, przedstawiciele organów samorządu robotniczego i organów porozumienia branżowego oraz inne osoby, zapraszane przez przewodniczącego kolegium, których obecność jest wskazana ze względu na temat obrad.

10. O posiedzeniach kolegium i jego prezydium należy zawiadomić bank finansujący daną branżę. Przedstawiciel banku może brać udział w posiedzeniach kolegium i jego prezydium.

§ 15. 1. Kolegium zjednoczenia powinno inicjować podstawowe prace mające na celu realizację głównych zadań zjednoczenia. Do spraw, które wymagają stanowiących uchwał kolegium, należą:

- 1) plany i programy działalności zjednoczenia jako całości, a w szczególności roczne i wieloletnie plany gospodarcze zjednoczenia oraz programy poprawy jakości wyrobów;
- 2) wspólne przedsięwzięcia i akcje organizowane przez zjednoczenie, finansowane w całości lub częściowo z własnych środków przedsiębiorstw;
- 3) sprawy budowy i eksploatacji wspólnych urządzeń socjalno-bytowych;
- 4) inne sprawy ustalone w przepisach szczególnych lub w statucie zjednoczenia.

W sprawach wymienionych w pkt 1—3 uchwały zapadają na posiedzeniach plenarnych kolegium.

2. Do spraw rozpatrywanych przez kolegium zjednoczenia, jako organu opiniodawczo-doradczego, należą:

- 1) program rekonstrukcji organizacyjno-technicznej oraz inwestycje centralne;
- 2) projekty planów wieloletnich i perspektywicznych;
- 3) rozdział planowych zadań i środków;
- 4) wysokość wpłat na utrzymanie centrali zjednoczenia, przypadających na poszczególne przedsiębiorstwa i inne jednostki organizacyjne zjednoczenia;
- 5) zasady ustalania cen na wyroby danej branży oraz problemy związane z cenami rozliczeniowymi i podziałem zysku;
- 6) kierunkowe założenia dotyczące zasad wynagradzania pracowników oraz założenia polityki kadr;
- 7) sprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 8) podstawowe problemy w realizacji planów przedsiębiorstw;
- 9) sprawozdania z działalności centrali zjednoczenia oraz podporządkowanych jednostek organizacyjnych w zakresie określonym przez kolegium;
- 10) bilans i kompleksowa analiza rocznych wyników działalności zjednoczenia jako całości;
- 11) sprawozdanie naczelnego dyrektora zjednoczenia o przeniesieniu środków trwałych pomiędzy przedsiębiorstwami oraz o sposobie wykorzystania środków funduszu rezerwowego;
- 12) projekty planów obrotów handlowych i planów współpracy z zagranicą;
- 13) zasady wyznaczania dodatkowych zadań dla przedsiębiorstw i kompensaty finansowej z funduszu rezerwowego;
- 14) wyniki współzawodnictwa międzyzakładowego;
- 15) sprawy wniesione przez przedstawiciela właściwej instancji związku zawodowego zgodnie z zakresem działania związków zawodowych;
- 16) inne sprawy zlecone przez ministra bądź wniesione przez naczelnego dyrektora lub członków kolegium.

3. Kolegium podejmuje uchwały zwykłą większością głosów. W razie równości głosów decyduje głos przewodniczącego. W sprawach, które wymagają uchwał stanowiących, niezbędna jest obecność $\frac{3}{4}$ członków kolegium.

4. Posiedzenia kolegium są protokołowane. Członkowie kolegium mogą zgłosić do protokołu odrębne stanowisko w sprawach będących przedmiotem uchwał kolegium. Odpis protokołu otrzymuje do wiadomości minister nadzorujący zjednoczenie.

5. Przepisy dotyczące kolegium zjednoczenia mają odpowiednie zastosowanie do jego prezydium.

Rada techniczno-ekonomiczna.

§ 16. 1. W zjednoczeniu może być powołana przez naczelnego dyrektora rada techniczno-ekonomiczna, jako organ doradczy w zakresie podstawowych, problemów ekonomicznych i technicznych zjednoczenia i branży (branż) reprezentowanej przez zjednoczenie.

2. W skład rady techniczno-ekonomicznej powinni wchodzić specjaliści z dziedzin danej branży zarówno spośród pracowników centrali oraz przedsiębiorstw i jednostek organizacyjnych zjednoczenia, jak również specjaliści, pracownicy nauki, działacze gospodarczy i społeczni spoza zjednoczenia oraz przedstawiciele właściwych przedsiębiorstw handlu zagranicznego.

3. Rada techniczno-ekonomiczna powinna inicjować podstawowe prace w zakresie polityki technicznej i metod podniesienia efektywności gospodarowania.

4. Przewodniczącym rady techniczno-ekonomicznej może być naczelny dyrektor zjednoczenia lub osoba powołana przez niego spośród członków rady.

5. Rada techniczno-ekonomiczna działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu.

II. Zasady funkcjonowania.

Planowanie.

§ 17. 1. Centrala zjednoczenia opracowuje pełny projekt gospodarczego planu zjednoczenia (perspektywicznego, wieloletniego i rocznego lub dwuletniego) jako całości oraz elementy planu w zakresie całej branży. Plan gospodarczy zjednoczenia powinien ujmować całokształt działalności wszystkich zgrupowanych przedsiębiorstw i innych jednostek organizacyjnych zjednoczenia oraz usługową i gospodarczą działalność centrali zjednoczenia. Plany te są jedną z głównych podstaw opracowania naregowych planów gospodarczych i budżetu Państwa przez ministerstwo, Komisję Planowania przy Radzie Ministrów i Ministerstwo Finansów.

2. Projekt planu zjednoczenia, będący wyrazem jego polityki gospodarczej w zakresie reprezentowanej branży, powinien przedstawiać zamierzenia zjednoczenia co do pokrycia potrzeb społecznych i poprawy wyników ekonomicznych przez odpowiedni rozwój produkcji, realizację postępu technicznego, wykorzystanie posiadanych zdolności produkcyjnych, inwestycje oraz właściwą politykę doboru, zatrudnienia i rozmieszczenia kadr.

3. W pracach nad projektami planów zjednoczenia kierują się wytycznymi i wskaźnikami ustalonymi dla nich przez właściwe naczelne organy państwowe, uwzględniając aktualną sytuację ekonomiczną w dziedzinie popytu i podaży. W projektach planów zjednoczenia mogą przedstawiać, w stosunku do otrzymanych wskaźników, alternatywne propozycje w zakresie zaspokajania potrzeb społecznych i podniesienia efektywności ekonomicznej branży.

4. W opracowywaniu projektów planów zjednoczenia współpracują i uzgadniają swoje założenia z założeniami zjednoczeń współdziałających (reprezentujących odbiorców i dostawców) z przedsiębiorstwami handlu zagranicznego (w zakresie programowania produkcji eksportowej) oraz innymi odbiorcami i z właściwymi organami terenowymi narodowych w zakresie koordynacji planów zjednoczenia z planami terenowymi.

§ 18. 1. Punktem wyjścia przy opracowaniu projektów planów zjednoczeń są projekty lub wnioski dotyczące planów, przedstawiane przez przedsiębiorstwa, oraz wyniki analizy zapotrzebowań rynku krajowego i rynków zagranicznych na wyroby branży, a także analiza aktualnych i przyszłych możliwości rozwoju branży.

2. Centrala zjednoczenia organizuje i prowadzi bezpośrednio badania zapotrzebowania krajowego na produkcję dóbr konsumpcyjnych i środków wytwarzania oraz badania rynków światowych i ich tendencji rozwojowych w zakresie danej branży. Naczelny dyrektor zjednoczenia może zlecić prowadzenie takich badań specjalistycznym jednostkom organizacyjnym.

3. Przedsiębiorstwa biorą udział w pracach nad planem zjednoczenia, wnosząc własne propozycje i rozwiązania, zwiększające wykorzystanie rezerw produkcyjnych, podnoszące poziom techniczny i organizacyjny branży i polepszające efekty działalności.

4. W pracach nad projektami swoich planów przedsiębiorstwa współpracują ściśle z centralą zjednoczenia.

§ 19. 1. Zjednoczenia mają obowiązek optymalnego wykorzystania zdolności produkcyjnej, zgodnie z potrzebami odbiorców, oraz systematycznego badania efektywności ekonomicznej i technicznej środków użytych do wzrostu zdolności produkcyjnej i w bieżącej produkcji.

2. Centrala zjednoczenia opracowuje i aktualizuje programy rekonstrukcji organizacyjno-technicznej branży, opierając się na własnym rozpoznaniu potrzeb społecznych, możliwościach techniczno-produkcyjnych i rachunku ekonomicznym. Programy te stanowią podstawę sporządzenia projektów perspektywicznych i wieloletnich planów zjednoczenia.

3. Centrala zjednoczenia ma obowiązek w toku realizacji planów gospodarczych dopilnować wykonania programu rekonstrukcji organizacyjno-technicznej i uzyskania parametrów techniczno-ekonomicznych założonych w tych programach i w planach inwestycyjnych poszczególnych uczestników porozumienia branżowego.

4. Zjednoczenia wysuwają wnioski i opracowują projekty dotyczące międzynarodowego podziału pracy zarówno w ramach Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, jak i innych organizacji i związków międzynarodowych.

5. W pracach nad programem rekonstrukcji organizacyjno-technicznej branży oraz nad projektem planu zjednoczenia uwzględniają zadania wynikające z międzynarodowego podziału pracy w ramach Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej.

§ 20. Centrala zjednoczenia będącego zjednoczeniem wiodącym opracowuje projekt planu branży, zawierający niektóre elementy planu zjednoczenia i uczestników porozumienia branżowego w zakresie branży (branż) reprezentowanej przez zjednoczenie. Projekt tego planu obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne branży, bez względu na podporządkowanie organizacyjne uczestników porozumienia branżowego.

§ 21. 1. Zakres wskaźników dyrektywnych do planu rocznego zjednoczeń ustalany jest corocznie przez Radę Ministrów i powinien być dostosowany do specyficznych warunków danej branży.

2. Następujące rodzaje wskaźników mogą mieć charakter dyrektywny:

- 1) zadania rzeczowe (rzeczowo-wartościowe), jako wielkości minimalne, które muszą być wykonane w określonym czasie, lub jako wielkości nieprzekraczalne, jeśli jest to wyraźnie zaznaczone,
- 2) limity określające maksimum środków, które można zużyć do realizacji zadań rzeczowych, bez względu na przekroczenie tych zadań;
- 3) normatywy wyrażające relacje zachodzące pomiędzy wielkościami zadań rzeczowych a wielkością środków niezbędnych do ich realizacji.

3. W zakresie gospodarki finansowej obowiązujący charakter mają normy finansowe, określone odrębnymi przepisami.

4. Normatywy wyrażające relacje zachodzące pomiędzy wielkościami zadań rzeczowych a wielkością środków niezbędnych do realizacji tych zadań oraz normy finansowe ustalane są na okresy wieloletnie.

5. Syntetycznym wskaźnikiem dyrektywnym jest wskaźnik rentowności. Rozróżnia się wskaźnik rentowności netto i brutto. Wskaźnik rentowności netto wyraża stosunek wyniku bilansowego do kosztu własnego sprzedanej produkcji towarowej. Wskaźnik rentowności brutto wyraża stosunek sumy wyniku bilansowego i podatku obrotowego oraz od operacji nietowarowych do kosztu własnego sprzedanej produkcji towarowej. W wypadkach uzasadnionych specyfiką branżową może być dla zjednoczenia ustalony inny syntetyczny wskaźnik dyrektywny, np. w postaci stopy zysku (wyrażającej stosunek wyniku bilansowego do wartości środków trwałych i obrotowych), lub wskaźnik rentowności wyrażony stosunkiem wyniku bilansowego do wartości sprzedanej produkcji, wyrażonej w normatywnych cenach prze-robu.

6. Wskaźniki dyrektywne ustalane są łącznie dla zjednoczenia jako całości (centrala, przedsiębiorstwa zgrupowane i jednostki organizacyjne podporządkowane), z wyjątkiem inwestycji centralnych oraz z wyjątkiem zatrudnienia i funduszu płac, ustalanych odrębnie dla centrali zjednoczenia.

7. W zakresie handlu zagranicznego wskaźnikami dyrektywnymi są:

- 1) w eksporcie — zadania w ujęciu wartościowym w złotych dewizowych i według obszarów geograficznych; w określonych wypadkach, obok zadania w ujęciu wartościowym, może być ustalone dla niektórych asortymentów również zadanie eksportowe według ilości;
- 2) w imporcie — dla określonych zjednoczeń limitów środków dewizowych z podziałem na obszary geograficzne.

8. W zakresie inwestycji ustala się dla zjednoczenia:

- 1) w zakresie inwestycji centralnych — nakłady z określeniem robot budowlano-montazowych wraz z dyrektywnym ustaleniem nieprzekraczalnej wartości kosztorysowej poszczególnych zadań, terminów oddania do użytku oraz planowanych efektów produkcyjnych i usługowych z imiennym wyodrębnieniem inwestycji priorytetowych;
- 2) w zakresie inwestycji zjednoczeń — szacunkowe rozmiary przyrostu zdolności produkcyjnych lub usługowych w poszczególnych latach oraz związane z tym nakłady.

9. W razie ustalenia limitu zatrudnienia i limitu funduszu płac nie należy ich dzielić na kategorie zatrudnionych.

§ 22. 1. Po ustaleniu przez ministra dyrektywnych wskaźników wynikających z narodowego planu gospodarczego centrala zjednoczenia opracowuje projekt planu gospodarczego zjednoczenia i przedstawia go do zatwierdzenia kolegium zjednoczenia.

2. Projekty planów zjednoczenia i przedsiębiorstw danej branży oraz metody analiz technicznych i ekonomicznych dokonywanych na szczeblu zjednoczenia, przedsiębiorstw i innych podporządkowanych jednostek organizacyjnych, opracowywane są na podstawie szczegółowej metody, zastosowanej do szczególnych warunków w danej branży.

3. Dostosowanie zakresu i metody planowania do potrzeb zjednoczenia powinno m. in. zmierzać do zwolnienia przedsiębiorstw od wskaźników zbędnych dla ich działalności oraz od tych wskaźników, które mogą hamować polepszenie efektów ekonomicznych.

4. W wypadkach uzasadnionych zjednoczenie może dla określonych przedsiębiorstw wprowadzić dłuższy niż roczny okres planowania.

§ 23. 1. Na podstawie ustalonych dla zjednoczenia wskaźników dyrektywnych oraz własnego rozpoznania po-

trzeb społecznych w zakresie danej branży i warunków produkcyjnych w poszczególnych przedsiębiorstwach (struktury ich wyposażenia technicznego, kwalifikacji kadr, kosztów itp.) zjednoczenie ustala wskaźniki dyrektywne dla poszczególnych przedsiębiorstw i innych jednostek organizacyjnych zjednoczenia.

2. Dyrektywne zadania asortymentowe dla przedsiębiorstw powinny być utrzymane w ograniczonym zakresie i w szczególności w tych wypadkach, gdy wymaga tego organizacja produkcji, gdy możliwości produkcyjne nie zapewniają pokrycia aktualnych potrzeb oraz ze względu na zadania specjalizacji i koncentracji produkcji, stosownie do przepisów uchwały nr 225 Rady Ministrów z dnia 29 lipca 1964 r. w sprawie organizacyjno-technicznej rekonstrukcji branż i gałęzi gospodarki uspołecznionej oraz regionów (Monitor Polski Nr 65, poz. 261), lub gdy w uzasadnionych wypadkach rachunek ekonomiczny wykazuje efektywność dokonania określonego, szczegółowego podziału produkcji.

3. Przedsiębiorstwu przysługuje prawo uzyskania wyczerpujących wyjaśnień do ustalanych dla niego wskaźników i wytycznych. Przedsiębiorstwo może wnosić o uzasadnioną zmianę przydzielonych mu zadań i środków, przedstawiać dodatkowe lub alternatywne wnioski do projektów planów oraz proponować aktualizację zatwierdzonych wskaźników dyrektywnych w trakcie realizacji planu.

4. Naczelny dyrektor zjednoczenia nie może ustalać dla przedsiębiorstw szerszego zakresu wskaźników dyrektywnych, niż to wynika z uchwały Rady Ministrów o narodowym planie gospodarczym, z wyjątkiem zadań asortymentowych, zgodnie z ust. 2.

5. Dla umożliwienia dostosowania się zjednoczeń do aktualnych potrzeb odbiorców, zwłaszcza do potrzeb rynku i handlu zagranicznego, oraz przy rozdziale wskaźników między poszczególne przedsiębiorstwa mogą być tworzone niezbędne rezerwy bilansowe i rzeczowe (materiałowe, funduszu, płac, finansowe i inne), dostosowane do przewidywanych potrzeb i możliwości. Rezerwy te powinny być objęte planem zjednoczenia.

6. Podział zadań produkcyjnych pomiędzy przedsiębiorstwa odbywa się stosownie do ustalonej organizacji produkcji z uwzględnieniem zasad koncentracji i specjalizacji produkcji oraz zasad rachunku ekonomicznego i dla zapewnienia właściwego poziomu jakości wyrobów. Do tego celu służą wykonawcze programy produkcyjne zjednoczenia, zabezpieczające prawidłowy profil produkcji przedsiębiorstw i prawidłowość alokacji zadań oraz rytmiczność produkcji w bieżącej działalności gospodarczej zjednoczenia jako całości.

7. Centrala zjednoczenia ewidencjonuje i prowadzi systematycznie badania nad efektywnością i kapitałochłonnością poszczególnych kierunków produkcji i asortymentów wyrobów branży.

§ 24. 1. W razie wystąpienia w toku realizacji planu poważniejszych zmian w zapotrzebowaniu na wyroby, w warunkach zaopatrzenia, w zdolnościach produkcyjnych lub nowych możliwościach technicznych, zbytu itp., powodujących konieczność zmian dyrektywnych wskaźników ustalonych dla zjednoczenia, naczelny dyrektor powinien wystąpić z odpowiednim wnioskiem do jednostki nadrzędnej o aktualizację planu. We wszystkich pozostałych wypadkach aktualizacja planu dokonywana jest samodzielnie przez naczelnego dyrektora.

2. Szczegółowe zasady i tryb opracowywania planów regulują odrębne przepisy.

Postęp techniczny i organizacyjny.

§ 25. 1. W zjednoczeniach prowadzone są systematyczne badania nad poziomem wyposażenia technicznego i pro-

resów technologicznych w branży, nad poziomem jakości, nowoczesności i wartości użytkowej produkowanych wyrobów i wykonywanych usług, nad przydatnością i ekonomią stosowanych tworzyw, rozwiązań konstrukcyjnych i metod wytwarzania oraz analizy porównawcze rozwoju nauki, techniki, ekonomiki i organizacji produkcji w innych krajach. W zjednoczeniu prowadzona jest działalność normalizacyjna w zakresie danej branży stosownie do obowiązujących przepisów.

2. Centrala zjednoczenia zapewnia wykorzystanie w produkcji (w eksploatacji), w przedsięwzięciach rekonstrukcyjnych i inwestycyjnych — osiągnięć nauki i techniki oraz wprowadzanie do produkcji wyrobów wyników zakończonych prac naukowo-badawczych.

3. Centrala zjednoczenia prowadzi lub organizuje prace nad ustaleniem optymalnych rozmiarów zakładów i przedsiębiorstw w danej branży.

4. Kierunki i podstawowa tematyka prac naukowo-badawczych i projektowo-konstrukcyjnych w zjednoczeniu branży ustalane są w oparciu o generalne kierunki, problemy i tematy ustalane przez właściwe organy państwowe. Plany prac naukowo-badawczych zjednoczenia powinny być opracowywane zgodnie z potrzebami branży.

5. Centrala zjednoczenia organizuje lub realizuje prace naukowo-badawcze i projektowo-konstrukcyjne w zakresie branży, inicjuje współpracę placówek naukowo-badawczych zjednoczenia z jednostkami naukowo-badawczymi innych resortów, kontroluje przebieg ich realizacji i wprowadzenie do produkcji rezultatów tych prac, organizuje opiekę nad ruchem wynalazczości i racjonalizacji w branży oraz organizuje ochronę patentową polskich wynalazków z zakresu danej branży.

6. Zjednoczenie prowadzi współpracę gospodarczą i naukowo-techniczną z zagranicą, w ramach ustalonego zakresu działania.

7. Zjednoczenie prowadzi przez wyznaczone do tego jednostki organizacyjne poradnictwo techniczne (serwis techniczny), poradnictwo organizacyjne i ekonomiczne w obrębie branży, ośrodki przetwarzania informacji i inne usługi na rzecz przedsiębiorstw zgrupowanych i uczestników porozumienia branżowego.

§ 26. Przedsiębiorstwa mają prawo domagać się od centrali zjednoczenia potrzebnych im materiałów informacyjnych, pomocy w rozwiązywaniu trudniejszych zagadnień, wykonywania na ich zlecenie prac dokumentacyjnych, usług laboratoryjnych, prac naukowo-badawczych i techniczno-organizacyjnych oraz podejmowania wspólnych przedsięwzięć gospodarczych.

§ 27. 1. Zjednoczenie powinno zorganizować i prowadzić zaplecze naukowe i techniczne przystosowane do potrzeb rozwojowych danej branży (branż). W skład tego zaplecza wchodzi:

- 1) wyodrębnione zaplecze naukowo-techniczne;
- 2) zakładowe zaplecze naukowo-techniczne, należące do poszczególnych przedsiębiorstw i innych jednostek organizacyjnych.

2. W skład wyodrębnionego zaplecza naukowo-technicznego zjednoczeń wchodzi, tworzone w miarę potrzeby: instytuty naukowo-badawcze, centralne laboratoria, przedsiębiorstwa doświadczalne, biura projektów, centralne biura konstrukcyjne lub centralne biura konstrukcyjno-technologiczne, biura technologiczne, ośrodki organizacji i normowania pracy, ośrodki informacji techniczno-ekonomicznej, biura poradnictwa organizacyjnego i ekonomicznego oraz inne jednostki organizacyjne wykonujące prace pomocnicze lub usługowe o charakterze technicznym, organizacyjnym lub ekonomicznym.

3. W branży zorganizowanej w formie zjednoczeń terytorialno-branżowych wyodrębnione zaplecze naukowo-techniczne powinno być wspólne dla tych zjednoczeń.

4. Do zakładowego zaplecza naukowo-technicznego poszczególnych przedsiębiorstw zalicza się biura konstrukcyjne, laboratoria badawcze, biura technologiczne, zakłady doświadczalne, stacje prób i doświadczeń, prototypownie, zakładowe ośrodki wdrażania nowej techniki, narzędziownice itp.

5. Zjednoczenie korzysta z pomocy instytutów międzybranżowych i pracowni szkół wyższych, stosownie do zawartych porozumień.

§ 28. W celu optymalnego wykorzystania środków będących do dyspozycji zjednoczenia, centrala zjednoczenia analizuje możliwość i celowość organizowania i prowadzenia wspólnych przedsięwzięć lub wspólnych jednostek organizacyjnych, działających na rzecz lub z ramienia zjednoczenia, całej branży lub określonej grupy przedsiębiorstw i uczestników porozumienia branżowego. Przedmiot działania tych jednostek organizacyjnych oraz rodzaj wspólnych przedsięwzięć zależy od możliwości i warunków działania w danej branży. Działalność ta może być prowadzona przez specjalną jednostkę organizacyjną zjednoczenia, jak również przez komórkę organizacyjną w ramach centrali zjednoczenia albo przez jedno z przedsiębiorstw lub uczestnika porozumienia.

§ 29. 1. Centrala zjednoczenia ma obowiązek badać, opracować i wprowadzać w życie formy zarządzania i organizacji produkcji, przyspieszające postęp techniczno-ekonomiczny i ułatwiające koordynację produkcji węższych grup wyrobów, organizując przedsiębiorstwa prowadzące, zrzeszenia asortymentowe, ośrodki branżowe oraz przedsiębiorstwa patronackie itp., odciażające centralę zjednoczenia od szczególnych prac koordynacyjnych.

2. Zaleca się tworzenie, w trybie obowiązujących przepisów, specjalistycznych jednostek organizacyjnych (np. agentur, biur lub zakładów) podporządkowanych naczelnemu dyrektorowi zjednoczenia, przyczyniających się do zwiększenia sprawności organizacyjnej zjednoczenia, umożliwiających pogłębienie prac nad problematyką techniczno-ekonomiczną branży i zwiększenie jego efektów gospodarczych. Do jednostek tych zalicza się biura konstrukcyjne, biura technologiczne, ośrodki techniki obliczeniowej, biura poradnictwa, bazy transportowe, ośrodki szkolenia i doskonalenia kadr, składnice zaopatrzenia, laboratoria analityczno-badawcze itp.

Sprawy zbytu.

§ 30. 1. Do podstawowych zadań zjednoczenia w zakresie zbytu i obrotu krajowego oraz zagranicznego należy: badanie możliwości zbytu wyrobów branży na rynkach krajowych i zagranicznych, określanie na tej podstawie kierunków rozwoju produkcji oraz bilansowanie zapotrzebowania na produkty danej branży z możliwościami ich pokrycia.

2. Naczelny dyrektor zjednoczenia ustala projekt planu rozdziału artykułów centralnie rozdzielanych oraz prowadzi ogólną politykę zbytu produktów danej branży. W tym celu zjednoczenie organizuje i utrzymuje bezpośrednie stałe kontakty z głównymi odbiorcami i dostawcami zjednoczenia. W miarę potrzeby właściwy minister lub z jego upoważnienia naczelny dyrektor zjednoczenia wyznacza generalnych dostawców dla obiektów kompletnych oraz organizuje obsługę techniczną wyrobów zjednoczenia w kraju i za granicą w ustalonym zakresie.

3. Dla opracowania optymalnych perspektyw zbytu oraz przystosowania asortymentu i poziomu nowoczesności wyrobów do przyszłych wymagań rynków centrala zjedno-

czenia prowadzi lub organizuje odpowiednie badania naukowe.

4. Zjednoczenia zajmujące się problematyką skupu i kontraktacji płodów rolnych i hodowlanych stosują odpowiednie formy kontraktacji i skupu, oddziałują na intensyfikację produkcji rolniczej w kierunku rozwoju produkcji artykułów dla przemysłu oraz dla zaspokojenia potrzeb rynku krajowego i na potrzeby eksportu.

5. Na podstawie zapotrzebowań odbiorców i wyników analizy rynków centrala zjednoczenia opracowuje wykonawczy program produkcyjny zjednoczenia jako całości, który stanowi aktualizację i konkretyzację planowych i ponadplanowych zadań produkcyjnych.

§ 31. 1. Do obowiązków naczelnego dyrektora zjednoczenia należy ustalanie kierunków i form organizacyjnych zbytu, zakresu bezpośredniego zbytu poszczególnych przedsiębiorstw oraz projektów warunków dostaw w branży, pod kątem coraz lepszego zaopatrzenia rynku i stworzenia dogodnych warunków otrzymywania przez odbiorców towarów danej branży, zwłaszcza przez rozszerzenie zaopatrzenia odbiorców bez składania wyprzedzających zamówień.

2. W celu zapewnienia sprawnego zaopatrzenia rynku centrale zjednoczeń oraz ich jednostki organizacyjne:

- 1) współpracują ściśle z centralami wiodącymi w handlu (centralami handlowymi) przy ustalaniu sposobów pokrycia zapotrzebowania rynku na artykuły danej branży;
- 2) stosują środki ekonomicznego oddziaływania w celu likwidacji deficytu towarowego na rynku;
- 3) prowadzą bieżącą analizę rynku oraz analizują funkcjonowanie systemu umownego pomiędzy branżą przemysłową a handlem;
- 4) zobowiązane są do zapewnienia regularnych dostaw kooperacyjnych; odstąpienie od dostawy kooperacyjnej może nastąpić wyłącznie za zgodą odbiorcy.

3. W celu stworzenia najbardziej celowych form obrotu i użytkowania wyrobów przez ich odbiorców oraz dla systematycznej poprawy i unowocześnienia ich jakości centrala zjednoczenia oraz przedsiębiorstwa zgrupowane utrzymują stałą więź z użytkownikami i sprzedawcami swoich wyrobów, zwłaszcza przez biura zbytu, autoryzowane ośrodki usługowe oraz tworzone w miarę potrzeby, dla badania popytu, sklepy fabryczne i sklepy patronackie.

4. Zjednoczenie ponosi odpowiedzialność za właściwe zaopatrzenie odbiorców w części zapasowe i zamienne produkowanych wyrobów.

5. Zbyt wyrobów zjednoczenia może być organizowany:

- 1) w formie jednostki centralnej zjednoczenia, operatywnie wykonującej zadania zbytu w zakresie wszystkich lub części wyrobów zjednoczenia; jednostka ta może mieć formę biura zbytu w centrali zjednoczenia lub osobnego przedsiębiorstwa (biura, centrali zbytu); w razie zorganizowania branży w zjednoczeniach terytorialno-branżowych, centralna jednostka zbytu jest z reguły wspólna dla tych zjednoczeń;
- 2) w formie zdecentralizowanej (w części lub całości), w której operatywne zadania zbytu realizowane są przez przedsiębiorstwa produkcyjne albo przez przedsiębiorstwo prowadzące lub patronackie; formę tę stosuje się zwłaszcza w wypadkach produkcji indywidualnej lub małoseryjnej bądź gdy określone przedsiębiorstwo jest wyłącznym producentem danej grupy wyrobów albo gdy określona grupa wyrobów produkowana jest przez kilka przedsiębiorstw objętych patronatem;
- 3) przez zastosowanie form mieszanych.

6. W zależności od warunków i potrzeb działalności w danej branży zjednoczenie prowadzi także hurtownie branżowe, sklepy wzorcowe, przedsiębiorstwa kompletacji dostaw dla potrzeb krajowych i eksportu, składnice eksporto-

we, składnice części zapasowych do swoich wyrobów, biura poradnictwa technicznego, reklamy itp.

Obrót zagraniczny.

§ 32. 1. Zjednoczenia rozwijają w porozumieniu z przedsiębiorstwami handlu zagranicznego badania nad możliwościami oraz kierunkami eksportu i importu, nad opłacalnością produkcji przeznaczonej na eksport oraz rentownością realizowanych transakcji, nad zastępowaniem eksportu surowcowego i półwyrobów eksportem wyrobów o wyższym stopniu przetworzenia, nad zastępowaniem w produkcji droższych, importowanych surowców i półwyrobów tańszymi artykułami z importu lub odpowiednimi surowcami i półwyrobami pochodzenia krajowego itp. W tym celu centrala zjednoczenia prowadzi badania kierunków rozwoju produkcji, jej poziomu technicznego i jakościowego w innych krajach oraz nowości technicznych i patentów, kształtowania się koniunktury i cen na rynkach światowych, sposobów wchodzenia na nowe rynki i propagowania wyrobów branży.

2. Centrala zjednoczenia oraz zainteresowane przedsiębiorstwa organizują produkcję towarów i usług na eksport, współdziałają w opracowywaniu i realizacji akcji reklamowych i akwizycyjnych oraz kompletują dostawy obiektów i organizują lub prowadzą obsługę techniczną wytwarzanych wyrobów.

3. W zakresie importu centrala zjednoczenia, przy współpracy przedsiębiorstw handlu zagranicznego, przeprowadza badania nad doбором surowców oraz urządzeń i licencji technicznych umożliwiających korzystną produkcję eksportową i polepszenie zaopatrzenia rynku oraz nad warunkami zakupu na rynkach światowych i w kraju dla uzyskania oszczędności w bilansie płatniczym.

4. Zjednoczenia badają efektywność eksportu poszczególnych towarów i asortymentów wyrobów, wykorzystując wyniki tych badań w planowaniu produkcji, zwłaszcza przez zastępowanie mniej opłacalnych asortymentów — asortymentami bardziej opłacalnymi.

5. Formy organizacji obrotu zagranicznego, powiązane z działalnością zjednoczeń, mogą być następujące:

- 1) obrót towarowy z zagranicą prowadzą odpowiednie branżowe przedsiębiorstwa handlu zagranicznego przy ścisłym współdziałaniu ze zjednoczeniami w zakresie programowania i podejmowania decyzji dotyczących obrotu zagranicznego w fazie planowania, przygotowania i realizacji tych obrotów;
- 2) obrót z zagranicą artykułami danej branży prowadzą wyspecjalizowane biura branżowe wchodzące w skład przedsiębiorstw handlu zagranicznego, odpowiadające swoim przedmiotem działalności odpowiednim zjednoczeniom; zjednoczenia mają zapewniony szeroki wpływ na planowanie i realizację tych obrotów;
- 3) obrót z zagranicą artykułami danej branży (lub jej części) zostaje powierzony biuru handlu zagranicznego, działającemu w ramach organizacji zjednoczenia, lub przedsiębiorstwu zgrupowanemu w zjednoczeniu — na podstawie uprawnień nadanych zjednoczeniu przez Ministra Handlu Zagranicznego; zakres współdziałania tych biur z odpowiednimi przedsiębiorstwami handlu zagranicznego określa Minister Handlu Zagranicznego;
- 4) inne formy oraz powiązania prawne i ekonomiczne pomiędzy zjednoczeniami a przedsiębiorstwami handlu zagranicznego, polegające na sprzedaży przez te przedsiębiorstwa wyrobów zjednoczenia albo we własnym imieniu i na własny rachunek, albo w formie pośrednictwa bądź też w charakterze komisanta lub agenta przemysłu.

6. Upelnomocnieni przez naczelnego dyrektora zjednoczenia przedstawiciele zjednoczeń biorą stawy udział w pra-

cach branżowych komitetów doradczych przy przedsiębiorstwach handlu zagranicznego.

7. W celu zainteresowania zjednoczeń obrotem zagranicznym właściwy minister w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, Ministrem Handlu Zagranicznego i Ministrem Finansów może:

- 1) uzależnić wielkość importu od wyników eksportu zjednoczenia i wprowadzić rozliczenie saldowe, jeśli uzasadniają to warunki produkcji i potrzeby handlu zagranicznego;
- 2) zezwolić na korzystanie przez zjednoczenie z części ponadplanowego uzysku dewizowego, osiągniętego z tytułu zwiększenia produkcji eksportowej, poprawy jej asortymentu, z punktu widzenia wzrostu wpływów dewizowych z tytułu uzyskania wyższych cen sprzedaży itp.; ponadplanowy uzysk dewizowy może być wykorzystany na potrzeby rozwoju techniki lub na inne potrzeby zjednoczenia albo na potrzeby poszczególnych jednostek organizacyjnych danego zjednoczenia;
- 3) zezwolić na wykorzystanie przez zjednoczenie określonej części planowego uzysku dewizowego na zakup za granicą artykułów, których nie można nabyć w kraju w potrzebnym asortymencie i jakości, w celu poprawy jakości, asortymentów i dewizowej efektywności produkcji przeznaczonych na eksport.

8. Zakres uprawnień przedsiębiorstw zgrupowanych w zjednoczeniach do wykonywania działalności handlu zagranicznego i tryb nadawania tych uprawnień regulują odrębne przepisy.

Gospodarka materiałowa.

§ 33. 1. Centrala zjednoczenia prowadzi gospodarkę materiałową w obrębie danego zjednoczenia i branży, organizuje, w porozumieniu ze zjednoczeniami dostawców, zaopatrzenie materiałowo-techniczne dla swoich przedsiębiorstw i innych jednostek organizacyjnych zjednoczenia w celu zapewnienia rytmiczności dostaw i produkcji oraz analizuje stan i organizuje gospodarkę zapasami wyrobów i materiałów, zmierzając do racjonalnego ich rozmieszczenia i wykorzystania.

2. W porozumieniu ze zjednoczeniami przedsiębiorstw dostawców naczelny dyrektor zjednoczenia określa celowość i zakres koncentracji w centrali zjednoczenia funkcji zaopatrzenia materiałowego, w razie gdy to jest uzasadnione ekonomiczną celowością i wymaganiami organizacji produkcji (np. masowością i jednorodnością artykułów, ich pochodzeniem z importu, wielostronnością kooperacji itd.).

3. Centrala zjednoczenia prowadzi i organizuje gospodarkę magazynową oraz kontroluje wykorzystanie powierzchni magazynowej w przedsiębiorstwach i innych jednostkach organizacyjnych zjednoczenia.

§ 34. Do zadań centrali zjednoczenia należy organizacja transportu branżowego stosownie do potrzeb branży, a w uzasadnionych wypadkach także organizowanie branżowych baz transportowych (przedsiębiorstw).

§ 35. 1. Naczelny dyrektor zjednoczenia, upoważniony przez niego dyrektor przedsiębiorstwa zgrupowanego w zjednoczeniu albo inne upoważnione przez naczelnego dyrektora osoby zawierają w imieniu zjednoczenia porozumienia gospodarcze zgodnie z uchwałą nr 116 Rady Ministrów z dnia 14 maja 1965 r. o współpracy i koordynacji gospodarczej (Monitor Polski Nr 33, poz. 178) oraz umowy określające podstawowe warunki współpracy zjednoczenia z innymi jednostkami gospodarczymi (zjednoczeniami odbiorców i dostawców, organizacjami handlowymi, przedsiębiorstwami handlu zagranicznego).

2. Zgodnie z porozumieniami, o których mowa w ust. 1, oraz na podstawie uzgodnień dostaw przedsiębiorstwa zgrupowane w zjednoczeniu zawierają umowy niezbędne do wykonania tych uzgodnień.

System finansowy.

§ 36. 1. Polityka finansowa w zjednoczeniu powinna być prowadzona w sposób celowy i elastyczny, z uwzględnieniem interesów poszczególnych przedsiębiorstw, dla zapewnienia realizacji zadań finansowych i optymalnej efektywności ekonomicznej działalności zjednoczenia jako całości. W tym celu naczelny dyrektor, po zasięgnięciu opinii kolegium:

- 1) ustala dla przedsiębiorstw i innych podporządkowanych jednostek organizacyjnych planowe zadania finansowe oraz planowe normy finansowe rozliczeń tych jednostek z centralą, w ramach wskaźników wynikających z narodowego planu gospodarczego i budżetu oraz wytycznych otrzymanych od ministra;
- 2) dokonuje planowej redystrybucji środków finansowych pomiędzy zgrupowane w zjednoczeniu przedsiębiorstwa i inne jednostki organizacyjne zjednoczenia, stosownie do stwierdzonych potrzeb, zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- 3) tworzy fundusze celowe, a w szczególności fundusz inwestycyjny, fundusz rezerwowy, fundusz postępu techniczno-ekonomicznego, fundusz branży i fundusz przedsięwzięć gospodarczych;
- 4) stosuje bodźce ekonomiczne, wiążąc je z całokształtem wyników finansowych zjednoczenia;
- 5) organizuje powszechne zastosowanie rachunku ekonomicznego w planowaniu, projektowaniu i realizacji przedsięwzięć gospodarczych oraz nadzoruje działanie służb ekonomicznych.

2. Wynik finansowy działalności zjednoczenia jako całości obejmuje:

- 1) saldo zysków i strat przedsiębiorstw zgrupowanych w zjednoczeniu, łącznie z wynikami działalności gospodarczej i usługowej centrali zjednoczenia oraz innych podporządkowanych jednostek organizacyjnych;
- 2) wynik rachunku handlu zagranicznego zjednoczenia w zakresie, w jakim rachunek ten został wprowadzony.

3. Centrala zjednoczenia sporządza łączny bilans i rachunek wyników całej działalności zjednoczenia (jako całości) oraz prowadzi rozliczenia finansowe z budżetem Państwa z tytułu działalności zjednoczenia, z wyjątkiem rozliczeń, które dokonywane są bezpośrednio przez przedsiębiorstwa stosownie do obowiązujących przepisów.

§ 37. 1. Naczelny dyrektor zjednoczenia po zasięgnięciu opinii kolegium może udzielić przedsiębiorstwom dotacji na pokrycie strat i na uzupełnienie funduszy przedsiębiorstw, wykorzystując w tym celu posiadane środki.

2. Naczelny dyrektor zjednoczenia może dokonywać przesunięć środków trwałych i obrotowych pomiędzy zgrupowanymi przedsiębiorstwami i podległymi jednostkami organizacyjnymi oraz — w niezbędnym zakresie — pomiędzy nimi a centralą zjednoczenia.

3. Przekazywanie środków trwałych w ramach danego zjednoczenia odbywa się nieodpłatnie. Wyjątki od tej zasady w zakresie ruchomych środków trwałych oraz szczegółowy tryb ich przekazywania regulują odrębne przepisy.

4. Przedsiębiorstwa partycypują w funduszach i efektach ekonomicznych zjednoczenia na zasadach ustalonych odrębnie.

§ 38. 1. Jednym z podstawowych instrumentów polityki gospodarczej zjednoczenia w stosunku do przedsiębiorstw zgrupowanych w zjednoczeniu są ceny fabryczne.

2. Naczelny dyrektor zjednoczenia, w ramach przyznanego mu uprawnień i na zasadach ustalonych w odrębnych przepisach, ustala:

- 1) w obrocie wewnętrznym — ceny fabryczne, ceny zbytu oraz ceny rozliczeniowe;

- 2) w obrocie z odbiorcami spoza zjednoczenia — ceny zbytu;
- 3) ceny detaliczne.

3. Przy ustalaniu cen fabrycznych należy w szczególności brać pod uwagę preferencje uwzględniające jakość i nowocześnieść wyrobów oraz ich wartość użytkową.

4. Odrębne przepisy określają wypadki, gdy cena fabryczna uwzględnia nie tylko koszt własny produkcji przedsiębiorstw zgrupowanych w zjednoczeniu, ale także koszty w zakresie całej branży.

§ 39. 1. W uzasadnionych wypadkach zjednoczenia mogą na podstawie decyzji jednostki nadrzędnej, wydanej zgodnie z odrębnymi przepisami, tworzyć i dysponować specjalnymi funduszami; w szczególności:

- 1) w razie ponieszenia dodatkowych kosztów przecen, a także innych kosztów związanych ze zbytem lub przetworzeniem własnej produkcji nie znajdującej zbytu, może być tworzony fundusz ryzyka i przecen;
- 2) dla zapewnienia środków na pokrycie napraw gwarancyjnych, które nie rozkładają się równomiernie w czasie, może być tworzony fundusz gwarancyjny w ciężar kosztów przedsiębiorstw;
- 3) dla niwelacji skutków różnic w warunkach produkcji poszczególnych przedsiębiorstw, na które nie mają one bezpośredniego wpływu (np. przy różnym poziomie wyposażenia technicznego), wykazujących znaczną i stałą rozpiętość kosztów własnych produkcji określonych artykułów, może być w centrali zjednoczenia tworzony rachunek wyrównawczy cen.

2. Naczelny dyrektor zjednoczenia, po zasięgnięciu opinii kolegium, kompensuje w razie potrzeby z funduszu rezerwowego lub z innych środków będących do dyspozycji zjednoczenia ujemne skutki wykonania dodatkowych zadań zleconych przedsiębiorstwu, zwłaszcza powodujących nie zawinione przez przedsiębiorstwo obniżenie rentowności w stosunku do rentowności planowanej.

§ 40. Przedsiębiorstwa wielozakładowe, posiadające uprawnienia zjednoczenia, dysponują w stosunku do zakładów takimi samymi rodzajami funduszy, jak przedsiębiorstwa.

§ 41. Szczegółowy system finansowy zjednoczeń oraz zasady obrotu towarowego z zagranicą regulują odrębne przepisy.

Informacja techniczno-ekonomiczna i sprawozdawczość.

§ 42. 1. System informacji naukowej i techniczno-ekonomicznej, w tym także informacji patentowej, powinien być dostosowany do potrzeb zarządzania w branży oraz do szczebla organizacyjnego, na którym podejmowane są decyzje, uwzględniając dane potrzebne do analizy potrzeb społecznych, przygotowania decyzji oraz planowania i organizowania przedsięwzięć gospodarczych.

2. Zjednoczenia obowiązują sprawozdawczość statystyczną według instrukcji wydanych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, a w zakresie statystyki finansów — według instrukcji wydanych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w porozumieniu z Ministrem Finansów. W zakresie niezbędnym dla potrzeb własnej działalności oraz w dostosowaniu do specyfiki branżowej i organizacyjnej zjednoczenia mogą prowadzić sprawozdawczość statystyczną wprowadzoną przez naczelnego dyrektora zjednoczenia z upoważnienia ministra resortowego na zasadzie obowiązujących przepisów.

3. Naczelny dyrektor zjednoczenia może w uzasadnionych wypadkach we własnym zakresie wprowadzić obowiązek sporządzenia jednorazowego sprawozdania przez przed-

siębiorstwa zgrupowane oraz inne jednostki organizacyjne zjednoczenia i uczestników porozumienia gospodarczego.

4. Centrala zjednoczenia i wyznaczone do tego jednostki organizacyjne zjednoczenia prowadzą prace nad usprawnieniem i ujednoczeniem dokumentacji podstawowej dla celów kalkulacji, ewidencji, sprawozdawczości i analiz ekonomicznych oraz nad dostosowaniem statystyki i sprawozdawczości do nowych zasad zarządzania i planowania. Szczególną uwagę należy zwrócić na ściśle powiązanie elementów sprawozdawczości rzeczowej i finansowej.

5. W celu usprawnienia sprawozdawczości centrala zjednoczenia powinna przeprowadzać:

- 1) kontrolę sprawozdawczości statystycznej, mającą na celu zbadanie legalności, terminowości, rzetelności i prawidłowości sprawozdań statystycznych;
- 2) okresowy instruktaż pracowników zatrudnionych przy sporządzaniu sprawozdań statystycznych w zgrupowanych przedsiębiorstwach, zwłaszcza w razie wprowadzenia zmian w obowiązujących formularzach.

Zjednoczenia wiodące i porozumienia gospodarcze.

§ 43. 1. Szczegółowe uprawnienia zjednoczenia wiodącego w porozumieniu gospodarczym oraz jego zakres i metody działania regulują odrębne przepisy. W szczególności centrala zjednoczenia wiodącego sporządza bilanse ekonomiczne produkcji i zapotrzebowania w zakresie całej branży, niezależnie od form obrotu towarowego, oraz programy rekonstrukcji organizacyjno-technicznej branży.

2. Zjednoczenia wiodące mają obowiązek systematycznego rozszerzania pomocy organizacyjnej i technicznej udzielanej uczestnikom porozumienia branżowego w celu podniesienia ogólnego poziomu technicznego i technologicznego danej branży.

3. Środki funduszu branżowego, pochodzące z wpłat uczestników porozumienia branżowego, powinny być ustalone na takim poziomie, by umożliwić realizację zadań zjednoczeń wiodących oraz zadań związanych ze wspólnymi pracami nad postępem technicznym, organizacyjnym i ekonomicznym.

§ 44. 1. W celu prawidłowego przygotowania projektów planów oraz ich właściwej realizacji zjednoczenia wiodące oraz poszczególne przedsiębiorstwa zawierają, w miarę możliwości na okresy wieloletnie, porozumienia gospodarcze. Porozumienia te dotyczą zarówno współpracy w obrębie danej branży, bez względu na podporządkowanie organizacyjne i formę własnościową przedsiębiorstw, jak również współpracę pomiędzy organizacjami przemysłu kluczowego różnych branż oraz różnych gałęzi i działów gospodarki narodowej (porozumienia międzybranżowe).

2. W obrębie zawartych porozumień gospodarczych centrala zjednoczenia jako organ wykonawczy porozumienia branżowego opracowuje kierunki produkcji i poprawy jakości wyrobów oraz podstawową tematykę prac naukowo-badawczych i projektowo-konstrukcyjnych w branży. Jeśli odrębne przepisy albo warunki porozumienia branżowego to przewidują, centrala zjednoczenia wiodącego przekazuje jednostkom nadrzędnym uczestników porozumienia branżowego wskaźniki wynikające z planu branży. Jednostki nadrzędne uczestników uwzględniają ustalenia organów porozumień gospodarczych i koordynują otrzymane wskaźniki z całością zadań planowych podporządkowanych przedsiębiorstw oraz innych jednostek organizacyjnych.

3. Centrala zjednoczenia wiodącego opracowuje i kontroluje wykonanie planów prac normalizacyjnych w obrębie branży.

4. W uzasadnionych wypadkach centrala zjednoczenia wiodącego powinna przejąć bilansowanie najbardziej dla branży deficytowych oraz importowanych artykułów w stosunku do wszystkich lub części uczestników porozumienia branżowego, a także przejąć bezpośrednio zaopatrzenie materiałowo-techniczne w tym zakresie, stosownie do zawartego porozumienia gospodarczego. Może to dotyczyć również rozdzielnictwa materiałów, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

III. Zasady stosowania rozwiązań eksperymentalnych.

§ 45. 1. W celu wypróbowania nowych form zarządzania i dalszego doskonalenia metod gospodarowania w branżach zaleca się zjednoczeniom, posiadającym do tego odpowiednie warunki, wprowadzanie form zarządzania na warunkach eksperymentalnych. Założenia eksperymentalnych form zarządzania opracowuje centrala zjednoczenia przy współpracy z przedsiębiorstwami oraz innymi jednostkami organizacyjnymi zjednoczenia.

2. Eksperyment w zarządzaniu zjednoczeniem powinien obejmować w sposób kompleksowy te dziedziny, w których spodziewane jest uzyskanie lepszych efektów ekonomicznych, społecznych, organizacyjnych, technicznych lub finansowych.

§ 46. 1. Zakres i zasady działalności zjednoczeń, podejmujących eksperymentalne formy zarządzania, ustala statut zjednoczenia, nadany mu w trybie określonym w ust. 2.

2. Statuty zjednoczeń wymienionych w ust. 1 zatwierdza Prezes Rady Ministrów na wniosek właściwego ministra, uzgodniony z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, Ministrem Finansów, Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac oraz — w razie potrzeby — z innymi zainteresowanymi ministrami (kierownikami urzędów centralnych).

3. W zakresie, w jakim statut odbiega od ogólnie obowiązujących przepisów, jest on obowiązujący dla organów administracji państwowej, instytucji i innych organizacji gospodarczych współpracujących ze zjednoczeniem.

§ 47. Zaleca się podejmowanie eksperymentów w szczególności w następujących dziedzinach:

- 1) ograniczenia zakresu obowiązujących dyrektywnych wskaźników (limitów, normatywów) i zastąpienia ich wskaźnikami, określającymi sposób i stopień polepszenia zaspokojenia potrzeb rynku i wzrostu eksportu, przy odpowiednim polepszeniu rentowności oraz zapewnieniu właściwej jakości wyrobów w obrębie całego zjednoczenia;
- 2) objęcia branży zjednoczenia oraz uczestników porozumienia branżowego planem branży, uchwalanym przez komisję porozumienia branżowego, oraz dokonywania w tym samym trybie rozdziału zadań, środków planowych i rozliczenia z wykonania zadań wobec narodowego planu gospodarczego;
- 3) powierzenia zjednoczeniu pełnych uprawnień biura lub przedsiębiorstwa handlu zagranicznego, przy pozostawieniu w Ministerstwie Handlu Zagranicznego wyłączne ustalania wytycznych kierunkowych w zakresie polityki handlu zagranicznego, ogólnych zasad działania, koordynacji międzyresortowej i kontroli.

IV. Przepisy końcowe.

§ 48. Zjednoczenia objęte uchwałą opracują projekty statutów z uwzględnieniem szczególnych warunków i potrzeb

działalności danego zjednoczenia i branży. Projekty statutów powinny być zaopiniowane przez organ samorządu rolniczego przedsiębiorstw zgrupowanych w zjednoczeniu przez komisję porozumienia branżowego i właściwe ministerstwo.

§ 49. 1. Prezes Rady Ministrów wyda w terminie 1 miesiąca od dnia wejścia w życie uchwały wytyczne w sprawie zasad i trybu opracowania statutów zjednoczeń.

2. Właściwi ministrowie:

- 1) wydadzą polecenie szczegółowego zbadania funkcji i uprawnień oraz czynności wykonywanych w ministerstwie pod kątem eliminacji funkcji, uprawnień i czynności przekazywanych zjednoczeniom,
- 2) zorganizują wykonanie przepisów uchwały i wydanych na jej podstawie aktów prawnych oraz zapewnią kontrolę ich systematycznego stosowania w resorcie,
- 3) wystąpią w terminie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia uchwały, o ile harmonogram realizacji zadań wynikających z uchwały IV Plenum KC PZPR, ustalony uchwałą nr 21 Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 1966 r., nie przewiduje inaczej, z projektami aktów prawnych mających na celu dostosowanie obowiązujących przepisów do przepisów uchwały w zakresie dotyczącym uprawnień ministra oraz działalności podległego mu urzędowi.

§ 50. 1. W celu wyodrębnienia wartości obrotu pomiędzy przedsiębiorstwami zjednoczenia z globalnej sumy obrotów zjednoczenia:

- 1) Komisja Planowania przy Radzie Ministrów uwzględni tę zasadę w projektach opracowywanych przepisów dotyczących planowania w określonych zjednoczeniach;
- 2) Minister Finansów wprowadzi odpowiednie zmiany w przepisach finansowo-księgowych;
- 3) Prezes Głównego Urzędu Statystycznego wprowadzi odpowiednie zmiany w przepisach sprawozdawczo-statystycznych.

2. Przewodniczący Państwowej Komisji Cen przygotuje w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów oraz z właściwymi ministrami w ciągu 6 miesięcy od dnia ogłoszenia uchwały projekt aktu prawnego regulującego zakres uprawnień i tryb działania zjednoczeń w ustalaniu cen, z uwzględnieniem odrębności poszczególnych branż.

§ 51. W § 3 ust. 3 uchwały nr 31 Rady Ministrów z dnia 1 lutego 1966 r. w sprawie zasad i trybu ustalania cen porównywalnych w latach 1966—1970 (Monitor Polski Nr 7, poz. 55) wyrazy „dyrektor przedsiębiorstwa” zastępuje się wyrazami „naczelný dyrektor zjednoczenia (kierownik jednostki równorzędnej) lub dyrektor przedsiębiorstwa państwowego, stosownie do zakresu działania określonego odrębnymi przepisami”.

§ 52. 1. Przepisy uchwały nie dotyczą zjednoczeń przemysłu terenowego.

2. Przepisy uchwały mogą być rozciągnięte na inne (poza przemysłem) gałęzie gospodarki narodowej oraz na organizacje gospodarcze i przedsiębiorstwa przemysłowe resortów nieprzemysłowych, z dostosowaniem do potrzeb i warunków ich działania, w drodze zarządzenia Prezesa Rady Ministrów, wydanego na wniosek właściwego ministra, uzgodniony z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i Ministrem Finansów.

§ 53. Tracą moc:

- 1) uchwała nr 440 Rady Ministrów z dnia 2 lipca 1956 r. w sprawie przekazania zadań i likwidacji Państwowej Komisji Etatów,

- 2) uchwała nr 518 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 1956 r. w sprawie rozszerzenia uprawnień dyrektorów centralnych zarządów przemysłu (Monitor Polski z 1956 r. Nr 83, poz. 975 i z 1957 r. Nr 69, poz. 419),
- 3) uchwała nr 128 Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 1956 r. w sprawie zmian struktury organizacyjnej państwowego przemysłu kluczowego,
- 4) uchwała nr 280 Rady Ministrów z dnia 2 lipca 1959 r. w sprawie usprawnienia obrotu artykułami zaopatrzenia materiałowo-technicznego.

§ 54. Wykonanie uchwały porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Przewodniczącemu Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, Ministrowi Finansów, Ministrowi Handlu Zagranicznego, Przewodniczącemu Komitetu Pracy i Płac, Przewodniczącemu Państwowej Komisji Cen, zainteresowanym ministrom i kierownikom urzędów centralnych.

§ 55. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: **J. Cyrankiewicz**